

Strategiasta omalle ovelle – asunnottomuuden puolittamisohjelma Turussa

Riitta Liuksa 26.5.2021

Esityksen sisältö

An aerial photograph of Turku, Finland, showing a dense urban area with a river, a large church, and various buildings. The city is built on a peninsula, with a river flowing through it. The architecture is a mix of traditional and modern buildings. A large church with a tall spire is prominent in the foreground. The background shows a large body of water and a forested area.

- 1. Miten asunnottomuus näyttäytyy Turussa?**
- 2. Tavoitteet ja suunnitelma asunnottomuuden vähentämiseksi**
- 3. Ennaltaehkäisevät ja korjaavat palvelut asunnottomuuden hoidossa**

1 Miten asunnottomuus näyttäytyy Turussa?

Turku on pieni suurkaupunki

Väestörakenne:

- pienituloisia, yksinasuvia
- maahanmuuttajia
- alueellista eriytymistä

Palvelurakenne

- verrattuna muihin suuriin kaupunkeihin myös asunnottomuuden hoidossa meillä on raskas palvelurakenne

TURKU
ABC

- suurkaupungin ongelmat

"Asunnottomien suhteellinen määrä väestöstä on Turussa Suomen kaupungeista toiseksi suurin heti Helsingin jälkeen"

Suunta on oikea – asunnottomien määrä Turussa

2017:
452 hlö
0,24 %
väkiluvusta

2018:
504 hlö
0,27 %
väkiluvusta

2019:
486 hlö
0,22 %
väkiluvusta

2020:
417 hlö
0,22 %
väkiluvusta

Asunnottomiksi määritellään ihmiset, joilla ei ole omaa asuntoa (vuokra- tai omistusasuntoa) ja jotka elävät:

1. ulkona, porrashuoneissa, ns. ensisuojuissa,
2. asuntoloissa tai majoitusliikkeissä,
3. huoltokotityyppisissä asumispalveluyksiköissä, kuntouttavissa yksiköissä, sairaaloissa tai muissa laitoksissa ja
4. tilapäisesti tuttavien ja sukulaisten luona asunnon puutteen vuoksi.

Yksinelävien asunnottomuus suurissa kaupungeissa 2020 vs. muu maa

Kaupunki	Asunnottomat yht. 2020	Asunnottomat, muutos vuodesta 2019	Pitkäaikaisasunnottomat 2020	Pitkäaikaisasunnottomat, muutos vuodesta 2019	Alle 25-vuotiaat 2020	Alle 25-vuotiaat, muutos vuodesta 2019
Helsinki	1 534	-144	257	-68	239	-26
Espoo	429	-28	145	-24	93	7
Vantaa	227	-45	33	19	46	18
Turku	384	-49	11	-9	107	11
Tampere	294	-29	76	47	66	-6
Jyväskylä	125	-31	45	-1	41	4
Oulu	117	-10	44	2	29	-6
Kuopio	143	19	72	0	37	9
Lahti	97	81	29	29	28	26
Pori	53	-2	13	0	7	-9
Joensuu	43	-8	17	7	19	-3
Yhteensä	3 446	-246	742	2	712	25
Koko maa	4 341	-259	1 054	93	854	4

Suurissa kaupungeissa:

- Asunnottomuus vähentynyt -246, muualla maassa vain -13
- Pitkäaikaisasunnottomuus pysynyt ennallaan (+2), mutta muualla maassa lisääntynyt +91
- Nuorten asunnottomuus hieman lisääntynyt, muualla maassa hieman vähentynyt

Yksinelävät asunnottomat Turussa

Asuinpaikka	2017	2018	2019
Ulkona, porrashuoneissa, ensisuojoissa	43	47	44
Asuntoloissa tai majoitusliikkeissä	0	2	2
Asumispalveluyksiköissä, sairaaloissa tai muissa laitoksissa	14	44	62
Tuttavien tai sukulaisten luona	395	382	325

2 Tavoitteet ja suunnitelma asunnottomuuden vähentämiseksi

Strategia kertoo mikä on tärkeää

Turun kaupunginvaltuusto hyväksyi 28.1.2019 selvityksen ja suunnitelman asunnottomuuden vähentämiseksi 2019-2021. Suunnitelma perustuu **asunto ensin-periaatteelle** kuten kaupungin asunnottomuustyö ylipäänsä. Asunnottomuuden tilannetta **seurataan** ja suunnitelman toteutumisesta **raportoidaan** vuosittain kaupunginhallitukselle.

Yhtenä tavoitteena on **asunnottomuuden poistamisen lisääminen kaupungin strategiaan**. Kaupunki on mukana hallitusohjelman mukaisessa **asunnottomuuden puolittamisen yhteistyöohjelmassa**, jonka tavoitteena on puolittaa asunnottomuus vuoteen 2025 mennessä ja poistaa vuoteen 2029 mennessä. Sama tavoite on myös **MAL-sopimuksessa**.

Mitä tavoittelemme asunnottomuustyössä?

- **Vuokra-asuminen:** pienten, edullisten ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjontaa lisätään osoittamalla tontteja yleishyödylliseen asuntotuotantoon.
- **Asunnottomuuden ennaltaehkäisy:** asumisneuvonta, hajautettu erityisasuminen, kokemusasiantuntijuus, talouskasvatus, järjestöyhteistyö, erityisryhmille kohdennettu asuinaluekohtainen yhteiskehittäminen osana kaupungin aluetoimintaa.
- **Luottotietonsa menettäneet:** toimintamalleja vuokravelkojen ehkäisemiseksi.
- **Tilapäisasuminen:** vaihtoehtoja kumppaneiden kanssa, pitkän tähtäimen tavoite monipalvelukeskuksen muodostaminen.
- **Edunvalvonta:** Turku osallistuu alueelliseen ja kansalliseen asuntopoliittiseen yhteistyöhön tavoitteenaan asunnottomuuden poistaminen.

Seurannan vaikuttavuusmittarit Turussa

Mittari	2017	2018	2019	2020
ARA-asuntojen määrä (kpl)	18 636	18 104	17 227	Ei vielä tiedossa
ARA-asuntojen hakijamäärä (hlö)	4 295	5 059	5 059	4 345
ARA-asunnon saaneiden määrä (hlö)	2 562	2 081	2 012	Ei vielä tiedossa
Asuntomarkkinatilanne (ARA-indeksi)	Melko kireä 22,6	Melko kireä 32,9	Melko kireä 32,8	Melko kireä 35,0
Asunnottomuus suhteessa väkilukuun %	0,24	0,27	0,22	0,22
Asunnottomien määrä (hlö)	452	504	486	417
Nuoret asunnottomat (hlö)	107	126	96	107
Pitkäaikaisasunnottomien määrä (hlö)	113	23	20	11
Asunnottomien lapsiperheiden määrä (kpl)	0	8	11	13
Asumisneuvojien määrä (kpl)	3	4	5	5
MAL-sopimuksen erityisasumisen tuotantotavoitteiden toteutuminen (erityisasuntojen määrä)	252	178		

Asuntotuotantotavoitteet kaupungin omistamille asuntotoimijoille 2019-2022

- TVT Asunnot Oy 400 asuntoa vuodessa
- TYS 100 asuntoa vuodessa
- Vaso 100 asuntoa vuodessa

Hallintamuodon mukaan jaoteltuna

- omistus 1200 (55%),
- Arava ja korkotuki 400 (20%),
- muu vuokra 400 (20%),
- asumisoikeus 100 (5%).

Asuntorakentaminen on myös väline asuinalueiden välisen segregaaation purkamisessa.

Toteutuneita tavoitteita

- Strategisissa sopimuksissa velvoittavat määrälliset tavoitteet kohtuuhintaiselle asumiselle varatusta rakennusoikeudesta.
- TVT Asunnot Oy:n pidemmän aikavälin ohjelma asuntotuotantotavoitteen toteuttamiseksi.
- Viidennen asumisneuvojan työn painopiste on ennaltaehkäisyssä.
- Järjestöjen kanssa tuetaan tukiasunnoissa asuvien sosiaalisia voimavaroja, luotiin valmius lapsiperheiden kriisiasumiseen ja paperittomien hätmajoitukseen.
- Tukea asunnottomuuden uhan alla eläville nuorille yhdessä Vamoksen, Ohjaamon, etsivän nuorisotyön ja muiden toimijoiden ehkäisevän työn ja palveluohjauksen kautta.
- Seudullinen asumispalvelujen hankinta, tässä mukana myös tuettu asuminen.

Työn alla olevia tavoitteita

- MAL-sopimuksissa velvoitteet ARA- ja muuhun kunnallisten vuokratotaloyhtiöiden asuntotuotantoon ja asunnottomuuden poistotavoite.
- Selvitetään asunnottomien profiili kaupunkitutkimusohjelman kanssa.
- Vahvistetaan nuorten talouskasvatusta, hyödynnetään koulutettuja kokemusasiantuntijoita ja vahvistetaan asunnottomuuden kytköstä osaksi kaupungin muuta aluetyötä.
- Selvitetään lain mahdollistaman kolmen kuukauden vuokravakuuden käyttöönottoa, nyt kaupunki myöntää kahdeksi kuukaudeksi.
- Moduuliasumisen selvittäminen/suunnittelu.
- Koronatilanteen vaikutus asunnottomuuteen selvitetään.

Tulevia tavoitteita

- Hajautetun erityisasumisen ja nuorten TALK-asuntojen lisääminen ja asiakaskierron, kuntoutuksen ja asiakasohjauksen vahvistaminen.
- Kehitetään asuinaluekohtaisia yhteisötyön muotoja.
- Monipalvelukeskuksen hankesuunnitelma valmisteilla (2023 valmis).
- Strategian päivityksessä huomioitava asunnottomuuden poistamistavoite.
- Mikäli maakunta- tai sote-uudistus etenee, tarkastellaan alueellisesti erityisasumisen tilannetta ja kehittämistarpeita.

Turussa on toimivat verkostot

Asunnottomuuden hoidossa on mukana laajasti kaupungin toimijoita;

- koordinoituvastuu on konsernihallinnolla
- kaupunkiympäristötoimiala vastaa asuntotoimesta
- hyvinvointitoimiala asuntososiaalisesta työstä
- nuorisopalvelut ja etsivä nuorisotyö
- käytännön työssä ovat mukana myös seurakunnat ja monia järjestötoimijoita.
- vuokra-asuntotoimijat, suurimpana TVT Asunnot
- mukaan tulossa uusia mm. RISE

Johtopäätöksiä nykytilanteesta

- Vuoden 2019 aikana kaupunki asutti yhteensä 130 yksinasuvaa kuntalaista ja kahdeksantoista perhettä, joissa oli yhteensä kolmekymmentä aikuista ja kahdeksantoista lasta.
- Asunnottomuuden tilastointi on osittain epäjohdonmukaista ja tulkinnanvaraista (mm. henkilörekisterilaki vaikeuttaa)
- Asunnottomuustoimijoiden yhteistyö toimii hyvin Turussa
- Kaupungin tavoitteet ovat osin ristiriitaisia esim. tonttimyyntitulojen kasvattaminen vs. kohtuuhintainen rakentaminen
- Toimenpiteiden painopiste siirretään ennaltaehkäisyyn ja kotiin vietäviin palveluihin
- Koronan vaikutus asunnottomuuteen selvitettävä

3 Ennaltaehkäisevät ja korjaavat palvelut asunnottomuuden hoidossa

Asumisneuvonta Turussa

- Asumisneuvonta on todettu tehokkaaksi keinoksi häätöjen ja vuokraveloista johtuvien ongelmien estämiseen.

Pääosin kaupungin rahoittamana Turussa toimii nyt viisi asumisneuvojaa:

- TVT:llä on kolme asumisneuvojaa, jotka palvelevat yhtiön asukkaita. TVT Asunnot Oy:n asumisneuvonnan piirissä on n.11 000 asunnon asukkaat.
- Akseli Kiinteistöpalvelujen palveluksessa olevan asumisneuvojan työ kohdistuu Itä-Turkuun
- Kaupungin oman asumisneuvojan työ kohdistuu ensisijaisesti Länsi-Turkuun

Ovat osa Aran rahoittamaa Asta-hanketta vuoden 2021 loppuun saakka

Asta-hankkeessa mukana olevien asumisneuvojen työ

- Asiakasvastaanotoilla tapahtuvaa ohjausta ja neuvontaa joustavasti kaikissa asumiseen liittyvissä ongelmissa
- Tuki vuokranmaksu- ja talousongelmien ilmetessä → asumistalousneuvonta
- Jalkautuva työote, palvelun sisältö määräytyy asiakkaan tarpeen mukaan. Pääpaino asiakkaan ohjauksessa sen hetkisessä elämäntilanteessa mahdollisimman pitkälle, tarvittaessa ohjaus muihin palveluihin.
- Kotikäynnit mm. asunnon huonon hoitamisen takia yhdessä huoltoyhtiön, isännöitsijän tai sosiaalihuollon ammattihenkilön tms. kanssa
- Naapuruusriitojen sovittelua jalkautuvalla työotteella
- Info-tilaisuuksien pitämistä asumistalousneuvonnan näkökulmasta

TURKU
ÅBO

• Asunnonhakuinfot ja asunnon haussa avustamista

Vuokravelkaryhmä

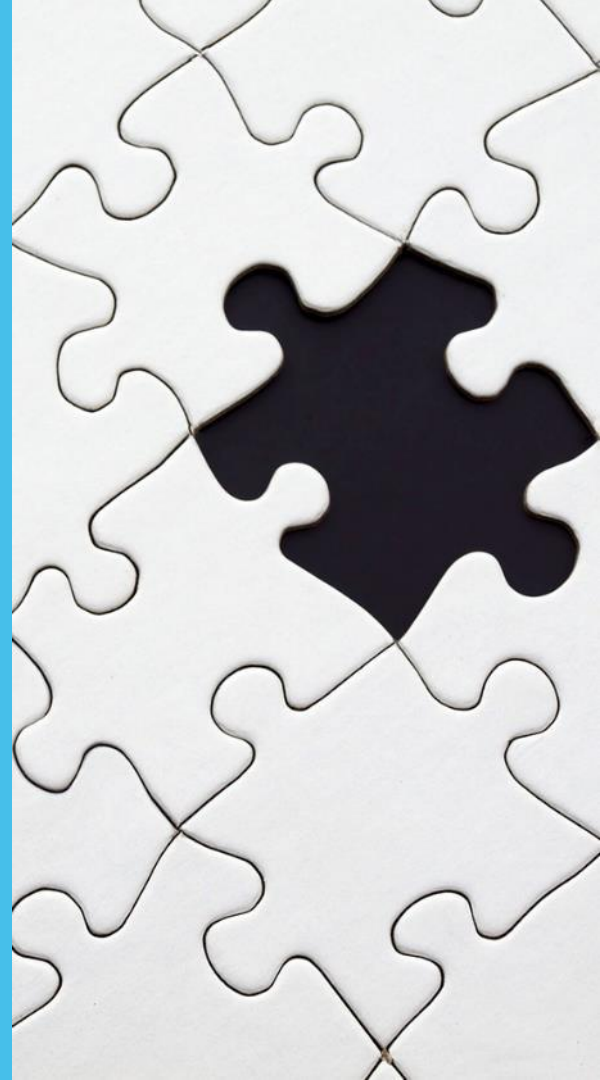

Keväällä ja syksyllä 2020 Turun Asta-hankkeessa on kokeiltu uutena toimintana vuokravelkaryhmää Espoon mallin mukaisesti. Asiakkaan sitoutuessa ryhmään maksetaan kohtuullinen vuokravelka pois ehkäisevänä toimeentulotukena ryhmän päättyessä.

- Ryhmien tavoitteena on tavoittaa vuokravelkaisia, joiden vuokravelka ei ole mennyt vielä ulosottoon ja katkaista asiakkaan velkakierre. Vuokravelkaryhmässä asumistilannetta- ja taitoja kartoitetaan ja valmennetaan.
- Ryhmän hyväksytysti läpikäyneiden vuokravelat kaupunki maksaa ehkäisevästä toimeentulotuesta.
- Turun piloteista on saatu hyviä kokemuksia osallistujien palautteiden perusteella ja vaikuttavuutta (keskeinen mittari: ei uutta vuokravelkaa) seurataan ryhmään osallistuneiden jälkikäteishaastattelulla.

Päihdeongelmaisten asunnottomien palvelut

- Asunnottomille päihdeongelmaisille turkulaisille on tarjolla tilapäisasumista, tuettua asumista ja palveluasumista kaupungin omissa ja ostopalveluyksiköissä.
- Asumisen aikana asukasta ohjataan ja tuetaan arjen asioissa ja yhteydenpidossa viranomaisiin sekä tuetaan päihteettömyyttä. Tilapäiseen asumiseen asunnon turkulainen voi hakeutua itse. Tuettuun asumiseen ja palveluasumiseen hakeudutaan asumis- ja päihdepalveluiden sosiaalityöntekijöiden kautta.
- Asumis- ja päihdepalveluiden sosiaalityön yksikössä annetaan asunnottomille turkulaisille ohjausta ja neuvontaa asunnottomuuteen liittyvissä ongelmissa sekä arvioidaan asiakkaalle soveltuvia asumispalveluja. Yksikössä annetaan asunnottomille turkulaisille myös toimeentuloon ja päihdehuoltoon liittyviä palveluita ja ohjausta.

Sillankorvan ensisuoja

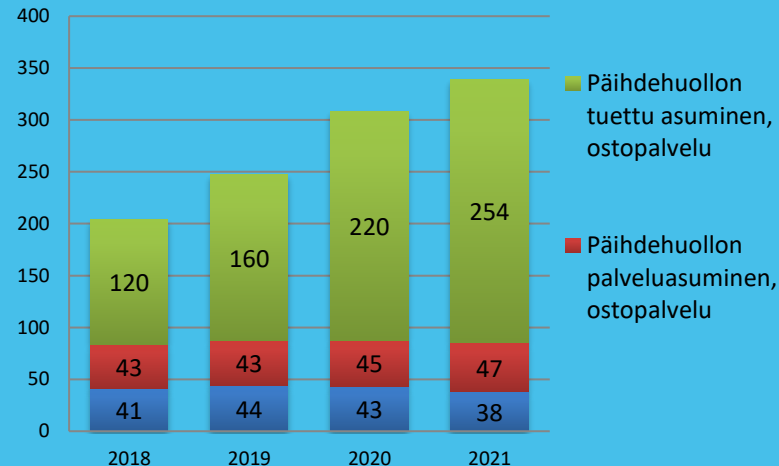
- tilapäistä asumispalvelua ja asumiskokeiluja yli 18-vuotiaille asunnottomille päihderiippuvaisille turkulaisille
- avoinna joka päivä ympäri vuoden
- hakeutuminen omatoimisesti tai viranomaistahon (sosiaalihuolto, poliisi) ohjaamana
- arvioi palveluntarpeen, tarjoaa mahdollisuuden majoitukseen, ruokailuun, peseytymiseen ja vaatehuoltoon, opastaa hankalan elämäntilanteen selvittämisessä ja asunnon hankinnassa
- tilapäisessä asumispalveluyksilössä on 16 asiakaspaikkaa (13 miehille ja 3 naisille) ja siellä yövytään yö kerrallaan yhteisissä makuusaleissa. Asiakkailla on käytössään keittokomero ja pesuhuone
- asumiskokeilu on tarkoitettu turkulaisille päihderiippuvaisille, jotka ovat motivoituneet päihteettömyyteen tai vähentämään päihteiden käyttöä. Asumiskokeilussa on neljä 2-4 hengen huonetta.

Tuettu asuminen

- Tuetun asumisen palveluja päihdeongelmallisille asunnottomille tarjotaan useamman asunnon tukiasuntoyksiköissä ja erillisissä yksittäisissä tukiasunnoissa.
- Tukiasumisessa sovelletaan pääsääntöisesti määräaikaista huoneenvuokralain mukaista vuokrasopimusta. Tukiasuntoon asiakas saa oman sosiaalityöntekijänsä ja ohjaajan tuen.
- Tukiasunnossa asuminen edellyttää asiakkaalta lähes itsenäistä selviytymistä arjessa. Tuen tarvetta arvioidaan yhdessä asiakkaan kanssa säännöllisin väliajoin ja tuen määrä voi vaihdella eri asiakkaiden kohdalla.

Päihdehuollon asumispalveluiden piirissä olevien asiakkaiden määrä Turussa (ostopalvelu, poikkil.)

- Tukiasunnossa asuminen edellyttää asiakkaalta motivoituneisuutta päihteiden käytön hallintaan ja myönteistä suhtautumista vastaanottamiseen.

Orikedon palvelukeskus

- Tarjoaa sekä tavallista palveluasumista että tehostettua palveluasumista turkulaisille päihdekuntoutujille. Ryhmäkodit tarjoavat sekä lyhyt- että pitkäaikaista palveluasumista. Palvelukeskuksessa on kolme ryhmäkotiä.
- Työikäisten palveluasumisen ryhmäkodissa työskennellään kuntouttavalla työotteella tukemalla asiakkaan arjessa selviytymistä ja päihteettömyyteen pyrkimistä.
- Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen ryhmäkoti on tarkoitettu päihdekuntoutujille, joilla päihteiden pitkäaikainen käyttö on aiheuttanut erilaisia sairauksia ja hoivan tarvetta jolloin ryhmäkodissa työskennellään hoivaan keskittyvällä työotteella ylläpitämällä asiakkaan toimintakyky ja päihteettömyyttä ja tukemalla arjessa selviytymistä.
- Ikääntyneiden tavallisen palveluasumisen ryhmäkoti on tarkoitettu ikääntyneille, joilla päihteiden pitkäaikaisen käytön aiheuttamat sairaudet vaativat erityistä kuntoutumisen tarvetta.

Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelu

- Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelu on välimuoto laitoshoidon ja itsenäisen asumisen välillä
- Tarjolla on tehostettua palveluasumista, jossa on henkilökuntaa ympärivuorokauden
- Tavallisessa palveluasumisessa henkilökunta on tavoitettavissa myös yöaikaan tarvittaessa
- Asiakas voidaan ohjata myös tuettuun asumiseen, joka on edellisiä huomattavasti itsenäisempää kevyemmällä tuella

Uusi projekti: Asumisen tukipartio

Tavoitteena on vuosina 2021 - 2022:

- ✓ tehostaa tuetun asumisen vaikuttavuutta uudenlaisen moniammatillisen tiimityöskentelyn (= asumisen tukipartio) avulla
- ✓ palvelua kehittämällä parantaa tuetun asumisen saatavuutta
- ✓ vähentää tarvetta laitos- ja palveluasumiseen ja siten keventää asumispalvelujen palvelurakennetta sekä hillitä kustannuksia
- ✓ ennaltaehkäistä asunnottomaksi joutumista asumisen tukipalveluun pääsyä nopeuttamalla
- Rahoitus saatu 17.5.2021 sosiaali- ja terveysministeriöltä asunnottomuutta vähentävien sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämiseen varatuista valtionavustusmäärärahoista

TURKU ÅBO

Kiitos!